

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca, i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 60 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 30 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po narodnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepotpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Capuano N.º 1909 1.*

Godina III.

U Trstu 1 Julija 1872.

Broj 13.

Pogled po-svietu.

U Trstu 30 Junija.

Ako ikada, to neima iz Beča baš ovaj put ništa novâ. Carevinsko se vieće zatvorilo, zastupnici razišli, a ministarstvo može kad hoće mirno razmišljati, što je u ovo vrijeme za carevinu dobru učinilo. To mogu, dapače moraju i zastupnici, a naime oni, koji su ovomu ministarstvu u kola uprli. Ovamo spadaju i naši istarski, a spadaju li još čiji, to ostavljamo, neka kažu oni, kojih se поближе тице. Nekoji od tih zastupnika već sad jasno vide, da su se u svojoj nadi provarili, a to su Poljaci. Naši se Niemei svaki dan jasnije odaju, kako im više na sreću leži Njemačka, nego li Austrija. Za dokaz navodimo prusko-njemačko halabučenje u Brnu u Moravskoj i njihovo držanje glede našega landvera ili domobranstva u carevinskom vieću u Beču. Iz svega se vidi, da boj, koji se sad proti nam Slavenom vodi, nije namijenjen toliko nam, koliko samoj državi.

Nego, u ovaj čas su sve oči uprte osobito u drugu polovinu carstva, Ugarsku najme i Hrvatsku. U Ugarskoj prevladaje na birališćih deakoveci ili desničari i proti magjarskim ljevičarom i proti nemagjarskim narodom. Zato je veliko veselje u ministarskih krugovih i s ove i s one strane Litave. Ako naš baš i nije začekao taj uspjeh ugarskih desničara, ipak nam se čudan vidi; kad promišljamo, kako su se još od nedavna ljevičari s vladom za kormilo otimali. Il je dakle sve, što se u Ugarskoj radi, pusta komedija, il pak surovost i nasilje. Pa bilo jedno, bilo drugo, tko može još tvrditi, da su ugarski parlamentari neizkrivljeni glas ugarske zemlje? Nego, ovaj put kao da se pokazalo, tko ima u Ugarskoj žućih novaca, il težih batinah, onaj da komandira. Ako nije tomu tako, onda neka se sviet, prigodom dojdućih izborah, zastalno nada sasvim drugomu uspjehu, jer takav postupak nemože ostati bez uztuka.

U hrvatskom saboru narodna je stranka u manjini, jer su se u sabornicu slegli hrvatski velikaši sa svih četirih strana svijeta. Da ti ljudi nisu došli u Zagreb, da narodu pomognu na noge, to najbolje znaju oni, koji su se zimus nadali, da će u saboru i bez njih većinu steći. Mučno je gledati, gdje glas velikaša, koji nezastupa nego sebe, vriedi toliko, koliko glas izabrana zastupnika, koji zastupa pedeset do šesdeset hiljadah ljudi. U tih okolnostih dakako da se narodna stranka nalazi u najnepovoljnijem stanju. Al se ipak dala na rad, poslje što se je cililih deset danah dogovarala s protivnom strankom, pak se valjda domislila, kako će joj bit moguće i poštenje spasiti i nekojim protivničkim zahtjevom zadovoljiti. Mažuranić je bio izabran jednoglasno za predsjednika, a za koji dan nadamo se, da će početi viećanja o adresi ili odgovoru na kralja, pak da će se izabrati poslanici u peštanski sabor. Ali prije nego li to bude, morat će doći na vidjelo sve, što je ugarska vlada nakana učiniti, da zadovolji pravednim zahtjevom naroda hrvatskoga.

U ostalom svijetu nekaže nekako sve na stalan mir. Naši Niemei i Magjari u svojih novinah bruse jako jezik na Rusiju i na njezine privrženike. A s druge strane pripoviedaju, da se Rusija jako oruža. Ruski car da neće doć u Berlin, da se sastane s našim i s njemačkim, neg obratno, da će jedan austrijski nadvojvoda otići u Petrograd, da u ono vrijeme pohodi ruski dvor.

Pčelarstvo.

(Dalje)

III.

Rekli smo u drugom poglavju, da je za pčelnjak najljepše mjesto pokraj procvalih livadah i cvietokitnih voćnjakah. A to zato što je vieće pčelam paša, pa gdje neima vieća, neima ni pčelam obstanka. Sve što cvate, od ranâ proljetja pa do pozno jeseni, daje pčelam svoju hranu. A ta hrana prije svega jest med. Što je med?

U svakom najmanjem i najprostijem cvietu nahode se kao nekavi mjehurići, a u tih mjehurićih nekakva sladka teč ili tekućina, recimo sok. To zna svaki, tko je za svoga djetinstva brao u rano proljetje nekakovo žuto vieće, da nanj svira ili sope, pa oćutio, da mu je osladilo usno. Kad pčela na cviet sjede, uroni se u njegovu čašku, progrize mjehuriće, pak izsisâ iz njih onu tekućinu, koja se u njezinu želudcu okula i pretvori u med. Ali ona ga nebere samo iz vieća, nego takodjer iz svakojakoga drugoga sladkoga voća (žira), kako no iz smokavah, iz groždja itd. Sisa ga takodjer iz samoga lišća ili perja nekojih stabalah, na kojih se ljeti od velikog sunčanog žara lišće kao svjetli i lasne. Čim joj je želudac pun, odleti kući (doma) najkraćim putem, izprazni ga, da vremena negube, u dolnja, najbliža do vratih okašca ili stanice, pa hajd opet na posao do samoga mraka. Ali pčele ni noću nemiruju, nego što su danju nanese u dolnje stanice, to noću, da jih za sutradan izprazne, prenašaju u gornje, pa kako je koja puna, tako ju voskom zatvore i zalepe, da nemože zrak do meda. Tim se poslom i danju bave one, koje poradi starosti, il poradi kojeg drugog uzroka, nemogu iz košnice. A odkud im vosak, što ga trebaju za stanice? Vosak se nenahodi gotov u cvietu, nego ga pčele stopran u košnici prave, i to iz meda, pak onda grade iz njega svoje stanice ili satje. Evo kako to biva.

U medu se nahodi kao nekakva mast ili ulje. Kad će dakle pčele, da imaju voska za svoje stanice, onda se najedu meda; taj im se u želudcu zavruci, pak ona mast ili ulje počne iz njih probijati, kao da se znoje ili pote. Pčele tada triebe jedna drugoj sa tiela onaj pot, koji se odmah ostine i skruti u vosak, pa ga nose na odredjeno mjesto. A da je vosak nekakova mast ili ulje, vidi se iz toga, što nemože ljepše goret, nego li gori. Kad sa sebe vosak triebe, jedna se za drugu tako uhvate ili primu, da načine kao nekakav lancić ili vjeružice, da im to brže ide.

Odavlje svaki lahko vidi, kako moraju stratiti jako mnogo meda, da prirede ono voska, što im ga u košnici treba. Što stoji jest, da iz dvanaest lotih meda neizviede, nego jedan lot voska! Odtuda, nadalje, svaki lahko vidi, kao je škoda, postaviti pčele, kad se roje, u praznu košnicu, jer koliko vremena nestrata, da si priprave potrebite stanice, u koje će med spravljati. Da se stave u gotov sat, sav bi onaj med ostao, i još bi ga onoliko u to vrijeme nabrale. Odtuda, naposljedku, svaki lahko vidi, kako su novovjeke košnice narednije od starovjekih; jer iz novovjekih možeš sat izdaviti, iz njega med izelediti i opet u onu, il u koju drugu košnicu postaviti, da ti ga napune; a iz starovjeke nemožeš ni jedno, ni drugo. A kako je vosak draži od meda, možeš jih prisiliti, da ti samo vosak čine. Zato ćemo mi u svoje vrijeme opet progovoriti o novovjeke košnici u ovom Listu, pa gledati, da nas budu mogli naši pčelari tako jesno razumiti, da im ne-

bude nikakva muka svoje stare košnice u nove pretvoriti. Nego sad se vratimo opet pčelskoj hrani.

Kad se pčela uroni cvietu u časnu, neizsisa mu samo med, nego pobere sa njega i tako zvanu pelud (poline). A to je onaj, najveć puti žuti prašak, što se nahodi na onih minjusañih niticah i glavicah, što se vide u svakom cvietu. Tim se praškom sva obloži, i same nožice su joj ga pune, pa ga nosi u košnicu, gdje se spravlja u stanice i voskom pokriva i zalepljuje, da se nesikisa. Tim se praškom ljeti i same hrane i odgajaju mlade pčelice, valjda zato, da prištede i prišparaju med za veću potrebu, najme za zimu. — Učite se, ljudi, od pčelah živeti! — U svoje ćemo vrijeme kazati, čim jim se može i med i pelud nadomjestiti, kad bi imale srote od glada poginuti.

Za sada ćemo još samo to reći, da pčele, izvan meda i peluda, pobiraju sa cvieća još i kruti. A to je nekakva vrst smole iliti smoli, kojom zatiskuju i začepljuju školjke na košnici, da im nemože unutar voda, vjetar, studen ni vrućina; kojom, nadalje, krute i prilepljuju satje u košnici; kojom, najposlje, oblažu i pokrivaju, da im nesmrđi mrtvo truplo kakve živinice, koja im se u košnicu dovezla, pak su ju ukale, a nemožu je poradi težine iz nje izvesti. Evo dakle, što i kako pčele rade, a ti se, pčelaru, veseli, jer za tebe rade.

D o p i s i.

Iz Pazinščine.

Talijanski pazinski dopisnik, koga sam ono bio prošloga mjeseca januara u vašem Listu pograbilo poradi njegove talijanske običaji i nepravde, pojavio se opet u svojih koparskih novinah. Pa kako je bio obećao, govoreć o pazinskim občinskih izborih, da će u svoje vrijeme obširnije o tom progovoriti, tako je evo i učinio. A vaši će se čitatelji spominjati, da sam mu ja bio sporučio, da ga neću pustiti s oka, već da ću ga u tom poslu oštro nadzirati. Evo me dakle, da mu rieć održim.

Iz njegova dopisa doznajemo, da ćemo u Pazinu imati što skorije občinske izbore. Tom prigodom ja nemožu nego zaviknuti: Pozor, Pazinci, pozor svi, koji sad pod Pazin spadate! U vrijeme izborah stoji u vašima rukama vaša sreća i vaša nesreća, pa kakove zastupnike iliti raprezentante izaberete, onakove ćete morati i uživati ciela tri ljeta, bili oni zli bili dobri. Pazite dakle, da izaberete ljude pametne i poštene, jer se radi o vašoj koži. A to će vam biti laglje, nego li mislite, jer se talijanski pazinski dopisnik tuži, da je obnova občinskoga zastupstva iliti raprezentance težak posao. A iz svega se njegova dopisa vidi, da mu taj posao nebi bio ni najmanje težak, da nebude Bog i nas dao u pazinskoj občini. Što mu neda mira ni pokoja, to su Slaveni, to smo mi. Veselo dakle, jer ako je njemu i njegovim težko, to je znak iliti znamenje, da je nam lahko, da naše stvari stoje bolje nego ikada, da nemarimo nego iti na birališće, pak smo pokazali tko smo i što smo u cijeloj pazinskoj občini. A borme, bila bi i sramota, da nas vuče za nos šaka iliti pest ljudi, s kojimi imamo mi, kako jednake dužnosti, tako i jednake pravice.

Talijanski pazinski dopisnik priznaje, da u občini neima zadovoljstva, da se našo stanje nije ni najmanje poboljšalo, od kad sjedi u Pazinu sadašnje zastupstvo. On priznaje, da puk nije zadovoljan s novotarijami, za koje i on očito kaže, da su bile učinjene proti njegovoj volji (non per loro libero consentimento). Ali čujte, koga tu krivi? On tu krivi one ljude, koji su puku oči otvorili, jer da bi se drugač bio najbrže slipeo podložio svemu, što se je dogodilo od 1869. godine (che forse altrimenti avrebbero subito l'innovazione senza avvederacene). Eto, za što nas drži taj pazinski prorok — za niemu živinu, kojoj vežu oči, kad ja vode na mesarnicu! Ali buduć, da sad puk vidi, što je i kako je, znate čim se izgovara za ono, što se je s njim dogodilo od 1869. godine? Visokom vladom i poriećkim saborom iliti dietom!

A čim će se jadan izgovoriti, što sad više plaćamo? čim, što su zanemarene naše domaće potrebe? čim, što nam propadaju ceste i putevi? čim, što nam djeteća odrašćuju u glupo-

sti i neznanstvu — jer neimamo školah, il ako jih i imamo, nisu za nas, buduć talijanske? Barem tomu nije kriva ni vlada ni poriećki sabor. A što se tiče školah i školjoga jezika, §. XIX. temeljnih carevine pravah nemože jasnije i očitije govoriti, nego li govori, kad veli, da se svako pleme u carevini mora školu učiti u svojem materinskom jeziku. Pa tko je kriv, što se taj zakon kod nas neovršuje? Naši zastupnici, od kojih riedki gledaju, što je puku liepo i koristno, nego jedino, što je njim milo i drago.

I baš radi toga treba, da ovaj put dojdu u občinsko zastupstvo drugi ljudi, koji će htjeti i umjeti doskočiti i ovim i svim drugim potrebam našim. — Mi živimo u slobodnoj zemlji, pak hoćemo, da bude i nam sloboda izvor sreće i blagostanja; a nećemo nikad i nikako dopustiti, da nam se u ime slobode još i teži jaram na vrat stavi. Neka talijanski pazinski dopisnik uči i nagovara svoje ljude, što i kako im treba činiti i postupati, da i ovaj put narod u mrežu ulove: to im sve neće koristiti, jer narod zna, koje su njegove pravice, jer narod zna, tko u slobodnoj zemlji trpi, da je sam svojoj nesreći kriv. Narod zna, tko je u zastupstvu, taj da občinom upravlja; a tko nije, da mora iz daleka gledati i pokorno slušati. Narod zna, ako bude svoje ljude u zastupstvo poslao, da će sam svoj gospodar biti; ako pak nebude, da će morat plesati, kako mu budu drugi svirali.

I ovako ću da svršim današnji dopis, jer mislim, da sam se i odužio talijanskomu pazinskomu dopisniku i ugodno svojemu u občini narodu, što sam se evo s njim pogovorio o naših občinskih izborih — o toj prevažnoj stvari za svakoga pravoga obćinara.

§. XIX.

PAZINSKE NOVOSTI.

Razgovor med Markom i Lukom.

L. Ča je novoga, Marko?

M. Novoga je to, da se približuje za našu Pazinščinu preosbiljno vreme. Obćinski izbori su nam pred vratu, a mudra već veli: *Kako si tko prostre, onako i počiva*. Moramo dakle gledat, da se neprevarimo u izboru občinskoga zastupstva iliti raprezentance, kako smo se to prevarili zadnji put, jer bi onda morali opet druga tri leta — trpet i mućat.

L. Baš sam se hotel i ja o toj stvari malo s tobom porazgovorit. — Pak ča misliš, ča nam je činiti?

M. Niš drugo, nego gledat, da izaberemo za zastupnike iliti raprezentante sve same naše ljude, da moremo već jedanput i mi reć, da smo svoji u svojoj kući, t. j. u svojoj občini.

L. Lepo je to, al ki su ti naši ljudi?

M. Naši ljudi su svi oni, koji ljube naš narod, koji govore onim istim materinskim jezikom, kojim i mi, pak se nestravaju ni svojega naroda, ni svojega jezika, nego se dapaće s njim ponose i diće, kako se ponosi i dići Nemać s nemaćkim i Talijan s talijanskim. Naši ljudi su svi oni, koji se trude i muće, kako i mi, pak zato dobro znaju, kade nas postol tišći, i kako bi nam se moglo pomoć. Naši ljudi su svi oni, koji se tuže na one iste krivice, na koje i mi, pak mućno čekaju, da se već jedan put i za nas stvari na bolje obrnu.

L. Takoveh ljudi imamo mi, hvala Bogu, u svakom našem selu.

M. Takove dakle treba, da izaberemo ovaj put u pazinsko občinsko zastupstvo, ako smo ikoliko sebi radi.

L. A ki pak misliš, da nisu naši ljudi?

M. Nisu naš ljudi oni, koji negovore našega jezika, il ako ga i govore, rugaju mu se i ga zašpotuju, mrze na nas, na naš narod i na sve, ča je naše. Nisu naši ljudi oni, koji netrpe u školi nauka krščanskoga; koji se vesele, da se već u školi nevadi hrvatski; koji ne drže školu za drugo, nego za rasadišće talijanstva. Nisu naši ljudi oni, koji nemare, plaćali mi više il manje, imali mi školu u svojem selu il neimali, bilo nam do Podestarije bliže il dalje — samo da moru oni reć: Velika je pazinska

občina, a u Pazinu talijanska reprezentanca, ja pak u njoj obćinski reprezentant! Nisu, na posledku naši ljudi oni, koji na sve naše tužbe i prigovore, kad medeno kad osoro, odgovaraju: da tomu mora tako bit, jer da smo mi narod prost i neak, pak da se moramo dat od drugih ravnat i vodit! Ali ki nije s nami, taj je prot nami, pak takovoga nesmemo nikako izabrat za zastupnika, ako nećemo, da nam bude još i hudje.

L. I ja tako dem, al ki ćeš da nagovori vas kolik puk, koga ima izabrat?

M. To je jako lahko. Evo vidiš, svaka starinska občina zna, koliko jih ima izabrat, pak samo treba, da se ljudi med sobom dogovore, toga i toga ćemo i nikoga drugoga, pak je stvar gotova. Niš zato, ako nezna ni štati ni pisat ni talijanski govorit; jer u Pazinu će ga morat slušat hrvatski i hrvatski mu odgovorat. Ako zna jedno i drugo, istina da je bolje, samo ako je naš, jer prez našega nam nije pomoći. U reprezentanci gre sve po broju: na kâ stran prevagne većina, ta je predobila. I zato moramo gledat, da pride naših ljudi u zastupstvo, ča je više moguće.

L. Koliko jih ima bit svih skupa?

M. Trideset i jedan. Sama Pazinščina jih izabira 20, a ostalih 18 obćin, kô su bile s Pazinom sdružene, 11.

L. Pak ča je to pravo?

M. Da kako da nije pravo, al ako bude znala Pazinščina učinit svoju dužnost, neće bit toliko ni krivo. Sad sve visi od Pazina i ča je okolo Pazina. Ako tu izaberemo naše ljude, spasili smo se; ako pak ne, propali smo svi skupa za druga tri leta.

L. Al čujem, da nekoje obćine nemisle izabrat nikogu u Pazin, jer da nemogu pozabit svoje stare samostalnosti.

M. Bog oćuvaj, ako to misle, jer bi tako svemu našemu puku neizmerno naškodile, a sebi ni najmanje koristile. Ki bi se tomu najviše veselil, to bi bili naši protivnici, jer bi zastupnike i prez nas izabrali i tako proti našoj volji i proti našoj koristi u obćini druga tri leta na svoju ruku gospodarili. Samostalnost starih obćin nespada pred sud obćinski, nego pred sud saborski i ministarski. Tamo im ju valja i opet iskat, ki ju žele nazad dobit; a dotle se moraju zakonu pokorit. — Nego znaš, nač još moramo svi jako pazit?

L. Nač?

M. Prvo, da nas ni jednoga od onih, ki imamo pravo zastupnika izabirati, neizpuste iz izborne listine (lista elettorale); a drugo, da se na dan izbora najdemo svi na svojem mestu, kako blagdanjski dan u crkvi, pak da se nedamo od nikoga ni zaslepiti ni nagovoriti. Mi se svi tužimo, ki na ovo, ki na ono. Lećimo dakle sami svoje rane. Ali teh ran nemožemo sami zakonito lećit, nego na jednom jedinom mestu; a to mesto je obćinska većnica (sala comunale) u Pazinu! Ča tamo obćinsko zastupstvo zaključit, to valja za svu obćinu. Tamo je dakle mesto, kade valja govorit o naših stroških i o naših učiteljih iliti meštrih, o nauku naše dece i o našem školskom jeziku, o naših cestah i o naših putih, o našem bogatstvu i o našem ubožtvu itd. itd.

L. Borme, Marko, ti imaš pravo, a ja ću gledat, da ča više sveta predobim za tu tvoju misal.

M. Gledaj, Luko, pak ćeš videt, da se nećemo kajati; jer ki je sam svoj, nije tudji — i s Bogom!

L. Bog budi s tobom, Marko!

Književne vesti.

* G. B. Francelj u Varaždinu izdat će knjigu pod imenom *Seljak*; a to su sabrani gospodarstveni spisi pokojnoga V. Švelca. — Evo prigode našim poljodjelcem, da za male novce nabave u kuću zlata vrijednu knjigu, koja će jih svjetovati i učiti, umno zemlju težiti i mudro gospodariti. — Predplatna joj je cijena tvrdo vezanoj 1 f. — Tko ju želi imati, neka to javi G. B. Francelju u Varaždinu, pak će mu se poslati, čim bude gotova, a on će ju stopram onda na *Pošti* platiti.

* Izišao je i drugi zvezak *Kalićevih Propovjedi*, što jih izdaje Tiskarna D. Pretnera u Dubrovniku. Mi onomu, što smo o tih Propovjedi, da jih preporučimo, prvi put rekli, nemožemo dodati neg ovo, da su pohvaljene od svih stranah. Predplatna im je cijena 3 f., a knjižarska će biti 3 f. 50 nvč.

* Sbor duhovne mladeži u Zagrebu izdaje od više godina mnogo liepih i korisnih knjižica za mladež jednoga i drugoga spola. Te su knjižice jako prikladne, da roditelji, učitelji i učiteljice njimi daruju pohvale vrijedne dječake i djevojčice. Najnovijoj knjizi, što izdade taj sbor, jest ime *Tudjinska*, koju najvrucē preporučujemo i našim odraslijim djevojkam. Prosto vezana stoji 23 nvč., a sa zlatim rezom 37. Preporučujemo tom prigodom i *Cvjetnjak*, drugu knjigu tog sora, sbirku najme krasnih pjesmica i živahnih pripovjedica. Tko želi nabaviti koju od tih knjigah, neka se obrati na rečeni „Sbor duhovne mladeži“ u Zagrebu.

NOVINARSTVO.

„Wanderer“, te najstarije bečke njemačke novine, što izlaze svaki dan već 63 godine, postale su središnjim glasilom svih austrijskih narodah, koji se za federalizam bore, zato jih našim čitateljem, koji navadno i njemačke novine drže, što toplije preporučujemo. —

Isto tako preporučujemo svakomu rodoljubu u Zagrebu od skora izlazeći *List* u njemačkom jeziku „*Blene und Wespe*“, što je namijenjen djelom gospodarstvu, a djelom šali i dosetljivosti, pak donosi i hrvatskih sastavakah. —

Prvomu je listu cijena za cijelu godinu 20, za pol 10, za četvrt 5 fr., dočim je drugomu godišnja cijena samo 4, dotično 2 i 1 fr. a izlazi svaki tjedan jedan put.

ODBAZAKS.

Izvučena sva su sidra,
Odvezani svi konopi,
Razapeta biela jidra; —
Pozdravite luku topi!

Vjete blagi, sada puši,
Da nam jidra puna budu!
Sveti Niko, ti uduši
Ohr-bogibelj svaku hudu!

Plovi sada, lahki brode,
Morskoj ovoj po pućini;
Kano riba po dnu vode,
Kano ptica po modrini!

Žarko sunce, kad počineš,
A prekrije tmica more,
Tada, Luno, da mi sineš
Tam daleko iza gore!

A ti, majko, kâ ostaješ,
Mo' se vruće Svemogomu,
Da ti sretno, kog sad šalješ,
Povrati se domu svomu!

Savin Božić.

Različite vesti.

* (Barun Ceschi de Santa Croce), dosadašnji predsjednik zemaljske vlade u Koruškoj, imenovan bi primorskim namjestnikom (governatorom) u Trstu. Ufamo se, da će se barem on spomenuti §. XIX. temeljnih carevine pravah.

* († Dr. Dimitrija Demeter), početnik hrvatske dramatike i naš mnogo zaslužni književnik, preminuo je ovih danah u Zagrebu. Budi mu lahka zemljica!

* (Vojvodkinja Jelena), udova kneza Turn i Taxisa a sestra našoj carici, kupila je onomadne od kneza Batjana, negdašnje gospoćine slavni hrvat. porodice, grofova Zrinjskih i Frankapanah, Brod, Grobnik i Ozalj za svotu od 2½ milijunah. Kako se pripovieda, kneginja je naumila nastaniti se na Grobniku još ljetos i zato odredila, da se grad (kastel) popravi i sjašno uredi. Tako se je, hvala Bogu, Hrvatska opet rešila jednog magjarskog velikaša, a sva je nada, da će odsad presjajna carska kuća češće hrvatsko Primorje pohoditi, i tako se licem-ovjedočiti o privrženosti joj našega naroda.

* (Sve austrijske željeznice) koncem godine 1871, re-presentirale su glavnicu od 1827 milijunah forint.

* (Kratelj ili kolera) pojavila se u južnoj Rusiji i u lukah (portih) Crnoga Mora, zato se brodovi, koji odanle dolaze, moraju podvrći kontamaciji od deset danah.

* (Nove mjere i teže) uvest će se u Austriji usljed izdana zakona i stupiti u život 1. Januara 1876. Polag ovoga zakona, jedan je Metar toliko, koliko sada 3 noge i 2 palca (uncē, cola), ili nešto više od 1 1/2 lakta (rifa); Kilogram iznaša 1 funt i 25 loti bečke teže (peze, vage); Litar je 7 1/10 vrča (bokala) ili blizu 3 mjerice (sajtlika); — Hektar po prilici 13 1/2 rala, (jutra, lanca).

* (Velikodušje bečkih centralistah i poplava u Českoj.) Izračunalo se, da česka kraljevina plaća svake godine 77 milijunah fr. poreza; od tih da se na upravu Česke upotrebljuje 14 milijunah, a ostatak od 63 milijuna da se vuče u bečku državnu kasu. Kad bi imala ova kraljevina svoju upravu, kao što ju imade Ugarska, na upravu bi trošila svake godine 46 mil., ter bi joj onda preostajalo 31 milijun; dakle u deset godinah prištedila bi bila kakovih 630 mil. Sada, gdje je prošlog mjeseca povodnja il poplava učinila štetu od preko 60 milijunah, bečki centralisti velikodušno pružaju Českoj milostinju (elemozinu) iz državne blagajne od jednoga mil.

* (Dobrotvorno društvo gospodjah u Trstu za siromašne crkve.) Ovdje se lani ustrojilo to društvo pod pokroviteljstvom kraljice Španjolske, grofice Moline, a sada već broji medju svojim članovi gospodje prvih tršćanskih kućah. Svrha je društvu sakupljati i praviti crkvena ruha i ostale crkvene sprave za poklanjati je ubogim i siromašnijim župam ili plovanijam Biskupije tršćanske. Poslije kratka obstanka nabavilo je ovo društvo jur više takovih predmetah, koje je izložilo bilo u crkvi sv. Antuna staroga. Mnogobrojno občinstvo, koje je izložbu posjetilo, nemože joj se zadosta nadiviti, jer

je zbilja jedan predmet ukusniji, liepši i bogatiji od drugoga. U buduce izlagati će se darovi svake godine oko Uzkrsa (Vazma), a po tom razasližati ubogim crkvam. Bog blagoslovi trud i nastojanje tih plemenitih gospodjah!

* (Osnovne škole u Njemačkoj.) Njemačka carevina ima 60.000 osnovnih ili pačkih školah, u kojih se uči do 6 milionah djakah. Na hiljadu stanovnikah dodje od prilike 150 djakah. Ovo srednje razmjere mnogo je veće u Braunšvajgu, Oldenburgu, Saksonskej i Tiringenu, jer u tih državah na 1000 stanovnikah dolazi 75 djaka; naprotiv u Meklenburgu na 1000 stanovnikah 120 djakah; u Bavarskoj 126 djakah. Gimnazijah ima u Njemačkoj 339, polugimnazijah 214, realnih gimnazijah 15; realnih i viših gradjanskih školah 483. Svega skupa, djakah na ovih viših zavodih ima 177.400. — Universitetah ima 20 sa 1624 učiteljah 15.600 djakah. Politehničkih školah ima 10, od kojih samo dvie dolaze na Prusku, osim zidarske i zanatlijske akademije berlinske. Profesorah na viših zavodih ima 360, a djakah 4500. (Obzor.)

Sa tršćanskog tržišća.

I u ovo petnaest danah neopazismo velikih promjenah u trgovini, a to ponajviše radi razlogah, navedenih u posljednem izvješću. Senica od f. 8.26—30 nvč., kukuruz od f. 5.20—55 nvč. za 116 ž. Cent kafe Rio f. 48—49.75.; cukara tucena f. 24.50—25 fr. pirica (orize) f. 8.50—9.; pasulja f. 5—7; riža f. 4.25—5, šišćah domaćih (galvici) f. 19—21.—, vune (neoprane) f. 38—39; kožah volovskih i kravjih for. 75—83, tolećih f. 117—120. Komad janjećih kožicah 70—80 nč.; — ž. ovnjah (canjkah stracah) 13 1/2 nč. — Barilo ist. dalm. ulja po 30 f. — Cahurnicam nepromjenjena ostala ciena, jedino japanez kim je pala na 1.40—55 nč. funt.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 16 do 30 Junja.

Dojadrili u — iz

Trst: Sara, Siro — 2 figli, Salonića.
Aberdin: Ave, Kostanco
Aleksandrija: Atlas, Francika, Elena G., Eladie, Nade S., Proteo, Marsilje — Egeo, Malto — Lisa, Senja — Sacra famiglia, Ceta.
Anversu: Virtù, Ales.
Bordoa: Kraljevica, Anna T., Trsta.
Carigrad: Slavonija Salonića — Vuk, Aleksandreto — Andrić, Anna M., Marsilje — 2 sorelle, Peppina Luigia, Kardifa, Nuovo Nicoletto, Njukastla — Antal, Ceta — Armetin, Sulino.
Cet: Treći, Said, Trsta
Falmut: Tebro, Genitore, Ales. — Anna, Sulino, — Vice Tone, Varno.
Gluestar: Iskra, Odošo — Gus. Ščupa, Ibraile.
Hull: Giovanni, Bolieur, Sospir, Ales.
Karloforte: Sansone, Elias, Mletakah.
Kartagenu: Giulia D., Napulja
Kardif: Taganrog, Bordoa — Ero, Trsta — Trino, Njujorka.
Kvinstoven: Tonina N., Samsuna — Voluntas, Ales. — Teofrasto, Varno — Armida, Trinidada
Malto: Assidua, Poti.
Marsilju: Elena P., Enosa — Olyja B., Marjupolja — Unione N., Mersine — Justine B., Kastelamaro.

Njujork: Seth, Glasgova — Esau, Luda, Liverpool — III dubrovčki, Klyda — Arditlo, Njukastla.
Odesu: Ovojah, Leita — Rosa, Trana.
Palermo: Armoniu, Trsta.
Plymut: Srećna P., Suline — Gias. Antonio, Antonio, Navjestnik, Eufemin, Ales. — Malta, Trsta
Riojaneiro: Plata, Rieko — Liepu hakarku, Marsilje — 2 Bratler, Trsta
Siru: Enoch, Kardifa
Smirnu: Lampo, Marsilje — Terzo, Ceta.
Sild: Leda, Bostona — Guccello, Anverso.

Sen, Ebn, Marco primogenito, Muduga scar
Suai, Kork — Brasile, Michele, Triton
Mary Band, Marsilju — Paulus, Malto — Mijenko, Burgas — Giovanni, Kobitić
Trst — Forza. Liverpool — Tauru, Genovu
Ceta: Antonio, Ales.
Dover: Orion, Trst.
Deal: Jenny R., Trst.
Eksmuta: Cam, Galaz.
Falmuta: Industria, Londru — Cav. Syardelli, Kingroad.
Flesinge: Milica, Brindisi.
Grimshya: Amadio, Ales.
Kaljara: Trino, Oran — Figlio, Genovu — Saggiutario, Anversu — Union, Cet.
Kardifa: Mio Padre, Romo, Jakin — Reu, Galaz
Kingstona: Provi dubrovčki, Ingl.
Livorpula: Zo Giorgio, Odesu — Seta, Galaz,
Livorna: Marinus, Filadelfija —
Marsilje: Barba Zenna, Odesu — Divino, Ales. — Maria S. Mesinu — Armadio, Trst — Olyja, Taganrog —
Njujorku: Abraham, Liverpool.
Njukastla: Skenderbeg, Atinu — Telki, Civita-vochia: — Generator, Piroj — Nuato, Maria Franc., Trst.
Odesu: Iris, Nikolajev — Čus, Anteo, Azov.
Plymuta: Dante, Liverpool — Figlia Jenny, Dublin — 3 Cugni, Gluestar.
Rošfortu: Coanlla, Kardif.

Odjadrili iz — u

Trsta: Živo, Bona — Auella, Rošfort — Risurezione, Bordo — Juav, Tempo, Ales. — Faniha, Pirej — Andrea, Cet — Prelucano, Marsilju — Ugo, Palermo.
Aleksandrije: Supplicer, Genovu — Patrizio, Mura, Emulo, Carigr. — Emma, Karloforte.
Anverso: Checco, Trst Jupiter, Njujork.
Bahije: Strossmayer, Kanelo.
Buenosayeresu: 2 fratelli, Anversa — Via S., Uruguay.
Carigrada: Jurek, Maria R., Luka, Carlotta, Fanny, Padre, Gregori, Odesu — Sveti Ivan, Ricorlati, Pasquatinu, Concordia S., Idu S., Gianni, Enos, Azov — Filomenu,

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 16 — 30 Junja 1872.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—
Carski dukati (čekini)	—	5.35	5.35 1/2	5.37 1/2	5.37	5.36	5.37	—	5.36 1/2	5.37	5.36 1/2	5.35	5.33 1/2	—	—	—
Napoleoni	—	8.91	8.92 1/2	8.94 1/2	8.94 1/2	8.95	8.96	—	8.97	9.02	8.97	8.96	8.93 1/2	—	—	—
Lire Ingleske	—	11.22	11.24	11.25	11.26	11.26	11.26	—	11.28	11.28	11.27	11.24	11.22	—	—	—
Srebro prid (aggio)	—	110.15	110.15	110.35	110.35	110.25	110.25	—	110.35	110.65	110.50	110.15	109.50	—	—	—

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Karabalić.

Tisk. Weis.